

F03 - Dynamiskt minne i C

5DV149 Datastrukturer och algoritmer
Programmeringsbok i C

Niclas Börlin
niclas.borlin@cs.umu.se

2024-01-25 Tor

- ▶ Repetition lokala variabler, parameteröverföring, pekare
- ▶ Dynamiskt minne i C
- ▶ Generiska datatyper i C
- ▶ Hur man implementerar en länkad lista
- ▶ Datatyper i kodbasen — `free_function` eller inte?

Minne och variabler

- ▶ När ett program körs så hamnar **olika delar av programmet** i olika delar av **minnet**

Typ av data	Typ av minne
Exekverbar kod	Icke skrivbart minne
Statisk text och konstanter	Icke skrivbart minne
Lokala variabler	Stacken
Dynamiskt allokerat minne	Heapen

- ▶ **Stacken** är ett **eget reserverat minne**
  - ▶ Relativt **litet**, 8 MB på min maskin
- ▶ **Heapen** är i princip **resten** av det tillgängliga minnet
  - ▶ 32 GB på min maskin

Lokala variabler och parameteröverföring

Kodexempel med funktionsanrop

- ▶ Här är ett program med två funktioner, `print()` och `add()`

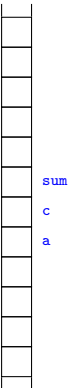
```
code/vars-on-stack.c
1  #include <stdio.h>
2  void print(int v)
3  {
4      printf("v = %d\n", v);
5  }
6  int add(int c, int d)
7  {
8      int a;
9      a = c + d;
10     return a;
11 }
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
17     sum = add(a, c);
18     print(sum);
19     sum = add(sum, c + 4);
20     print(sum);
21     return 0;
22 }
```

Lokala variabler och stacken (1)

- ▶ Lokala variabler lagras i en minnesarea som kallas **stacken**

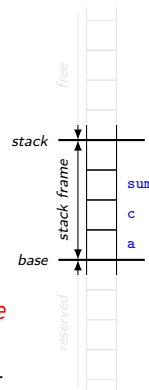
```
code/vars-on-stack.c
12  int main(void)
13  {
14      int a = 2;
15      int c = 3;
16      int sum;
```

- ▶ När en funktion anropas så **reserveras/allokeras** minne för variablerna **automatiskt**
- ▶ Vid återhopp så **frigörs/deallokeras** minnet automatiskt

Lokala variabler och stacken (2)

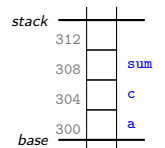
- ▶ Internt används två pekare (**base** och **stack**) för att hålla reda på funktionens del av stacken
  - ▶ Området mellan pekarna kallas för **stack frame** (aktiveringspost)
  - ▶ Området under kan betraktas som **upptaget**
  - ▶ Området ovanför kan betraktas som **ledigt**
- ▶ När funktionen körs är endast minnet **inom stack frame** åtkomligt
  - ▶ Det är en av **vinsterna** med funktioner, att förändringar kan endast göras lokalt (**lokalitet**)

Lokala variabler, minne (1)

```
code/vars-on-stack.c
12  int main(void)
13  {
14      int a = 2;
15      int c = 3;
16      int sum;
```

- ▶ Varje variabel ligger lagrad på en **adress** i minnet:
- ▶ Här ligger
  - ▶ a lagrad på adressen 300
  - ▶ c på adress 304,
  - ▶ sum på adress 308 och
  - ▶ **base**-pekaren har värdet 300
  - ▶ (adress 312 är reserverad — mer sen)
- ▶ Kompilatorn översätter **variabelreferenser** i källkoden till **minnesreferenser** i maskinkoden
  - ▶ Variabeln a översätts till **(base+0)**
  - ▶ Variabeln c översätts till **(base+4)**
  - ▶ Variabeln sum översätts till **(base+8)**

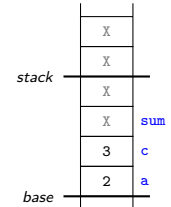
Lokala variabler, minne (2)

- ▶ Mängden minne som kompilatorn reserverar till en variabel bestäms av dess **typ**
  - ▶ En **int** tar vanligen 4 bytes
  - ▶ En **char** tar vanligen 1 byte
  - ▶ En **double** tar vanligen 8 bytes
- ▶ Jag kommer att ignorera det i mina skisser om det inte är viktigt
- ▶ Kom ihåg: Ni behöver hålla reda på
  - ▶ variabelns **namn**
  - ▶ variabelns **typ**men inte
  - ▶ variabelns adress
  - ▶ variabelns storlek

Funktionsanrop (1)

- ▶ Stacken används också för **parameteröverföring** vid **funktionsanrop**

```
code/vars-on-stack.c
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
17     sum = add(a, c);
}
```

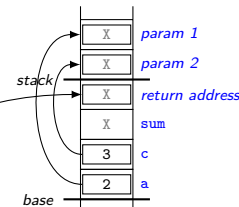

- ▶ Koden på rad 17 **översätts** av kompilatorn till ungefär följande operationer
- ▶ Den översatta maskinkoden kommer att hamna någonstans i **minnet**
  - ▶ Jag illustrerar med fejkade adresser som börjar på radnumret
    - ▶ Varje instruktion antas ta 10 bytes
    - 1) Beräkna och lagra en returadress på stacken
    - 2) Evaluera uttrycket för parameter 2 och lägg det på stacken
    - 3) Evaluera uttrycket för parameter 1 och lägg det på stacken
    - 4) Hoppa till funktionen add
    - 5) Ta hand om returvärdet

Funktionsanrop (2)

- ▶ Stacken används också för **parameteröverföring** vid **funktionsanrop**

```
code/vars-on-stack.c
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
17     sum = add(a, c);
}
```


- ▶ I mer detalj så översätts instruktionerna

```
17010 Beräkna och lagra en returadress på stacken
17020 Evaluera uttrycket för parameter 2 och lägg det på stacken
17030 Evaluera uttrycket för parameter 1 och lägg det på stacken
17040 Hoppa till funktionen add
17050 Ta hand om returvärdet
```

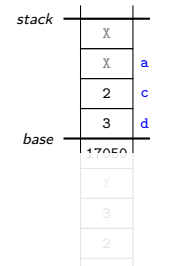
till

```
17010 store 17050 at (stack-4) // ret addr
17020 store (base+4) at (stack+0) // c -> p2
17030 store (base+0) at (stack+4) // a -> p1
17040 call add
17050
```

Funktionsanrop (3)

- ▶ Den anropade funktionen (add()) **justerar stackpekarna...**

```
code/vars-on-stack.c
6 int add(int c, int d)
7 {
8     int a;
9     a = c + d;
10    return a;
11 }
```

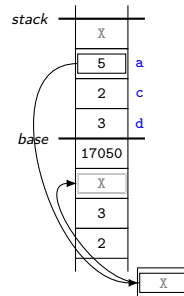

- ▶ ...och reserverar en **egen stack frame** i den fria delen av stacken
- ▶ Den anropande funktionens variabler blir **osynliga** och skyddas
- ▶ Notera att parametrarna c och d fungerar som **lokala variabler**
  - ▶ Parametrarna är **initierade** (har giltiga värden) när funktionen startar
  - ▶ Övriga lokala variabler har ett **odefinierat** värde (X i stacken)

Återhopp

- ▶ Vid **återhopp** från en funktion sker följande:
  - ▶ **returvärde**t lagras i ett s.k. **register** i CPU:n,
  - ▶ **stack frame** **återställs**...

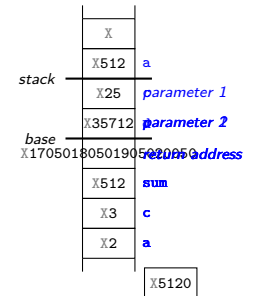
```
code/vars-on-stack.c
6 int add(int c, int d)
7 {
8     int a;
9     a = c + d;
10    return a;
11 }
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
17     sum = add(a, c);
```


- ▶ ...exekveringen fortsätter vid återhoppadressen...
17050 store register at (base+8) // sum
- ▶ ...och sedan vidare på nästa rad...

Exemplet steg för steg

```
code/vars-on-stack.c
1 #include <stdio.h>
2 void print(int v)
3 {
4     printf("v = %d\n",v);
5 }
6 int add(int c, int d)
7 {
8     int a;
9     a = c + d;
10    return a;
11 }
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
17     sum = add(a, c);
18     print(sum);
19     sum = add(sum, c + 4);
20     print(sum);
21     return 0;
22 }
```


Rekursion (1)

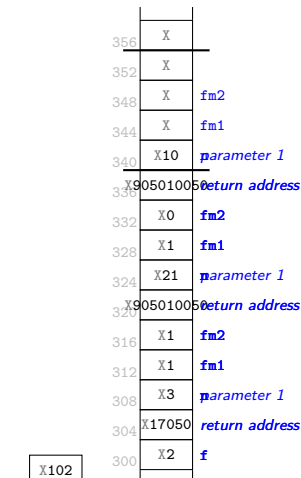
- ▶ Här är ett rekursivt exempel som beräknar Fibonacci-talen som definieras

$$F_0 = 0, F_1 = 1, F_n = F_{n-1} + F_{n-2}$$

```
1 #include <stdio.h>
2
3 int fib(int n)
4 {
5     int fm1, fm2;
6     if (n < 2) {
7         return n;
8     } else {
9         fm1 = fib(n - 1);
10        fm2 = fib(n - 2);
11        return fm1 + fm2;
12    }
13 }
14
15 int main(void)
16 {
17     int f = fib(3);
18     printf("fib(3) = %d\n", f);
19     return 0;
20 }
```

Rekursion (2)

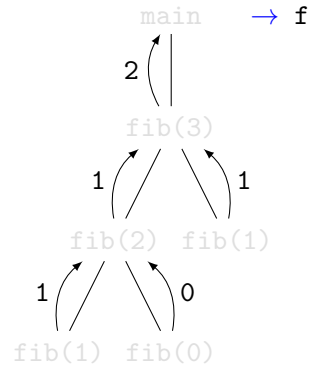
```
1 #include <stdio.h>
2
3 int fib(int n)
4 {
5     int fm1, fm2;
6     if (n < 2) {
7         return n;
8     } else {
9         fm1 = fib(n - 1);
10        fm2 = fib(n - 2);
11        return fm1 + fm2;
12    }
13 }
14
15 int main(void)
16 {
17     int f = fib(3);
18     printf("fib(3) = %d\n", f);
19     return 0;
20 }
```


fib(3) = 2

Rekursion (3)

```
code/fib.c
1  #include <stdio.h>
2
3  int fib(int n)
4  {
5      int fm1, fm2;
6      if (n < 2) {
7          return n;
8      } else {
9          fm1 = fib(n - 1);
10         fm2 = fib(n - 2);
11         return fm1 + fm2;
12     }
13 }
14
15 int main(void)
16 {
17     int f = fib(3);
18     printf("fib(3) = %d\n", f);
19     return 0;
20 }
```



```
code/fib.c
1  #include <stdio.h>
2
3  int fib(int n)
4  {
5      int fm1, fm2;
6      if (n < 2) {
7          return n;
8      } else {
9          fm1 = fib(n - 1);
10         fm2 = fib(n - 2);
11         return fm1 + fm2;
12     }
13 }
```

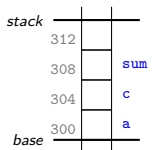
Adresser och pekare

Blank

Adress-operatorn

- ▶ Alla variabler ligger nånstans i **minnet**
- ▶ Alla har en **adress**
- ▶ Adress-operatorn & returnerar **adressen** till variabeln
▶ *ej* värdet

```
code/vars-on-stack.c
12 int main(void)
13 {
14     int a = 2;
15     int c = 3;
16     int sum;
```


- ▶ printf("The address of c=%p\n", &c);
▶ The address of c=304

Pekare (1)

- ▶ En pekare eller pekarvariabel är en variabel som innehåller en **adress** till någonting
- ▶ Internt lagras den som ett **heltal**
  - ▶ 32 eller 64 bitar (4 eller 8 bytes) beroende på system
  - ▶ Detta dokument använder **4 bytes**
- ▶ En pekare deklareras med en stjärna (*) **efter** typen
  - ▶ Typen kan vara en enkel typ, inklusive pekartyper eller en **struct**
- ▶ Till exempel:

```
int *p;  
struct cell *q;  
char *r;
```

  - ▶ Variabeln p är av typen "pekare till **int**" ("**int pointer**" eller "**pointer to int**")
  - ▶ Variabeln q är av typen "pekare till **struct cell**" ("**struct cell pointer**" eller "**pointer to struct cell**")
  - ▶ Variabeln r är av typen "pekare till **char**" ("**char pointer**" eller "**pointer to char**")

Pekare (2)

- ▶ Inget hindrar att vi har en pekare till en pekare
  - ▶ **int **q;**
  - ▶ Här är variabeln q av typen "pekare till pekare till **int**" eller "dubbelpekare till **int**" ("**int double pointer**")
- ▶ Notera att om flera variabler deklareras i samma sats så är stjärnan kopplad till **variabeln**, inte till typen
  - ▶ Exempel:

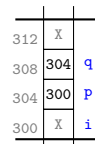
```
int i, *p, **q;
```

deklarerar
    - ▶ en variabel i av typen **int**
    - ▶ en variabel p av typen **int *** (enkelpekare)
    - ▶ en variabel q av typen **int **** (dubbelpekare)

Pekare och adress-operatorn

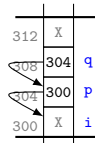
- ▶ En **pekare till** typen X kan tilldelas **adressen** för en **variabel av** typen X

```
int i, *p, **q;  
p = &i;  
q = &p;
```


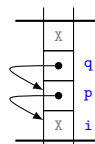
- ▶ Ofta illustrerar man pekare med hjälp av en **pil**

```
int i, *p, **q;  
p = &i;  
q = &p;
```


- ▶ Oftast utelämnar man adresserna **helt**

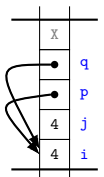
```
int i, *p, **q;  
p = &i;  
q = &p;
```


Dereferering

- ▶ Studera koden

```
int i, j, *p, *q;  
p = &i;  
q = &i;  
*p = 4; // Same effect as i=4  
j = *q; // Same effect as j=i
```


- ▶ Om p pekar på (**refererar till**) variabeln i så kan vi **dereferera** p för att komma åt **värdet** i i
  - ▶ Det kallas ibland att vi **följer** pekaren
- ▶ Det görs genom att skriva en stjärna **framför** variabelnamnet
  - ▶ Om p är av typen **int *** så är uttrycket *p av typen **int**
- ▶ Att p och q pekar på samma variabel kallas för **aliasing**
  - ▶ Aliasing behövs ofta, men öppnar för buggar

Pekare som parametrar (1)

- Vad kommer att skrivas ut av den här koden?

```
code/add-one1.c
1  #include <stdio.h>
2  void add_one(int n)
3  {
4      n = n + 1;
5  }
6  int main(void)
7  {
8      int a = 5;
9      add_one(a);
10     printf("a = %d\n", a);
11     return 0;
12 }
```

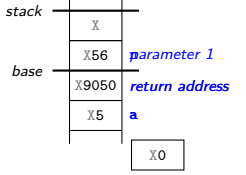
- ...eller den här?

```
code/add-one2.c
1  #include <stdio.h>
2  void add_one(int *n)
3  {
4      *n = *n + 1;
5  }
6  int main(void)
7  {
8      int a = 5;
9      add_one(&a);
10     printf("a = %d\n", a);
11     return 0;
12 }
```

Pekare som parametrar (2)

- Vi testkör!

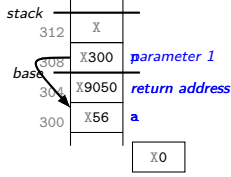
```
code/add-one1.c
1  #include <stdio.h>
2  void add_one(int n)
3  {
4      n = n + 1;
5  }
6  int main(void)
7  {
8      int a = 5;
9      add_one(a);
10     printf("a = %d\n", a);
11     return 0;
12 }
```


Pekare som parametrar (3)

- Vi testkör det andra exemplet!

```
code/add-one2.c
1  #include <stdio.h>
2  void add_one(int *n)
3  {
4      *n = *n + 1;
5  }
6  int main(void)
7  {
8      int a = 5;
9      add_one(&a);
10     printf("a = %d\n", a);
11     return 0;
12 }
```


Vad är skillnaden?

- När funktionen tar emot en **int**-variabel så skickas **värdet** lagrat i variabeln a till funktionen
  - Eftersom funktionen inte har a:s adress kan den **inte ändra** värdet som lagrats i a
- När funktionen tar emot en pekare och vi skickar **adressen** till variabeln a kan funktionen ändra vad som finns lagrat i a via **pekaren**
- Via pekare kan en funktion ändra variabler **utanför** sin **stack frame**
  - i princip **var som helst** i minnet...

Returvärden från funktioner (1)

- ▶ Det normala sättet att returnera värden från en funktion är med **return**
  - ▶ Fungerar för enkla datatyper, t.ex. **int**, **double**
  - ▶ Fungerar för endast **ett** returvärde
  - ▶ Exempel: `sin(x)`
- ▶ Pekarparametrar gör det möjligt att "returnera" flera värden
  - ▶ Exempel:

```
1 void swap(int *v1, int *v2)
2 {
3     int d = *v1;
4     *v1 = *v2;
5     *v2 = d;
6 }
```

- ▶ Här fungerar pekarparametrarna `v1` och `v2` både som in-parametrar och ut-parametrar

Returvärden från funktioner (2)

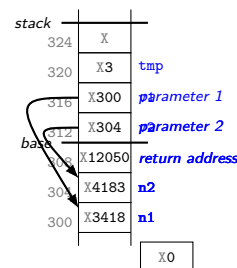
- ▶ En del funktioner kombinerar pekarparametrar med returvärden
- ▶ Då används ofta returvärdet som en signal om allt gick som det skulle med de övriga parametrarna
- ▶ Exempel:
  - ▶ Funktionen `scanf()` tar pekare för att lagra värden
  - ▶ Returvärdet från `scanf()` är i normalfallet antalet lyckade matchningar
  - ▶ Testet

```
if (scanf("%d,%d", &a, &b) == 2) {
    // We have good values in a and b
} else {
    // Do error handling
}
```

kan användas för att säkerställa att vi bara jobbar på giltiga värden för `a` och `b`

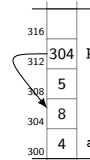
Ett till exempel

```
1 #include <stdio.h>
2 void swap(int *v1, int *v2)
3 {
4     int tmp;
5     tmp = *v1;
6     *v1 = *v2;
7     *v2 = tmp;
8 }
9 int main(void)
10 {
11     int n1 = 3, n2 = 418;
12     swap(&n1, &n2);
13     printf("n1 = %4.2f, n2 = %4.2f\n", n1, n2);
14     return 0;
15 }
```


Pekare och fält

- ▶ I C så är ett fält och en pekare nästan samma sak
  - ▶ En fältvariabel kan inte pekas om
- ▶ `int a[3] = {4, 8, 5};`
- ▶ `int *p = a+1;`
- ▶ Både pekare och arrayer kan indexeras
  - ▶ `p[1]` och `*(p+1)` är syntaktiskt ekvivalenta
    - ▶ och refererar till samma minne som `a[2]`
  - ▶ `p[0]` är syntaktiskt ekvivalent med `*p`
- ▶ C har inget stöd för kontroll av fältgränser
  - ▶ `a[3] = 800` följt av `*p = 10` skulle kunna bli intressant...

Pekare och poster (1)

- ▶ Vi kan också ha pekare till poster (**struct**)

```
code/struct_on_stack.c
2 typedef struct node {
3     int val;
4     struct node *next;
5 } node;
```

- ▶ Ovanstående kod definierar typen **struct node** med fälten:
  - ▶ val av typen **int**
  - ▶ next av typen **struct node ***
    - ▶ next är alltså en pekare till en variabel av samma typ
- ▶ Dessutom deklarerar **typedef**-satsen att typen node är ett annat namn på **struct node**
- ▶ Givet definitionen ovan så kan vi deklarera variabler av typen node och node *:

```
node n1;
node *n = &n1;
```

Länkade strukturer

Pekare och poster (2)

```
code/struct_on_stack.c
2 typedef struct node {
3     int val;
4     struct node *next;
5 } node;
```

- ▶ Referenser till fälten i en **struct** görs med **punkt-operatoren**
  - ▶ n1.val = 22;
  - ▶ n1.next = NULL;
- ▶ Referenser till fälten i en **struct** via en **pekare** till **struct** kan också göras med operatoren **->** ("minus, större än")
  - ▶ Följande två uttryck är ekvivalenta
    - ▶ (*n).val = 22;
    - ▶ n->val = 22;
  - ▶ Den sista formen är vanligast

Länkade listor

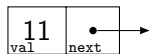
1. Exempel med noder som lokala variabler i main (struct-on-stack)
2. Exempel med noder med typat värde som skapas dynamiskt (dynamic-struct)
3. Exempel med noder med generiskt pekarvärde som använder kodbasen
  - 3.1 Lista med free_function (list-with-freehandler)
  - 3.2 Lista utan free_function (list-no-freehandler)

Lista 1: Typad payload, noder som lokala variabler (1)

- I det första exemplet har vi en post-typ som lagrar "payload"
inuti posten i form av ett heltal

```
code/struct-on-stack.c
2 typedef struct node {
3     int val; // typed payload of fixed size inside struct
4     struct node *next;
5 } node;
```

- Denna struct motsvarar en 1-cell där värdet är en **int**:

Lista 1: Typad payload, noder som lokala variabler (2)

- Då typen på val är **känd** kan vi t.ex. anropa printf direkt med värdet

```
code/struct-on-stack.c
2 typedef struct node {
3     int val; // typed payload of fixed size inside struct
4     struct node *next;
5 } node;
6
7 void print_list(const node *p)
8 {
9     printf(" ");
10    while (p != NULL) {
11        printf("%d ", p->val); // we know the type of val
12        p = p->next;
13    }
14    printf("\n");
15 }
```

Lista 1: Typad payload, noder som lokala variabler (3)

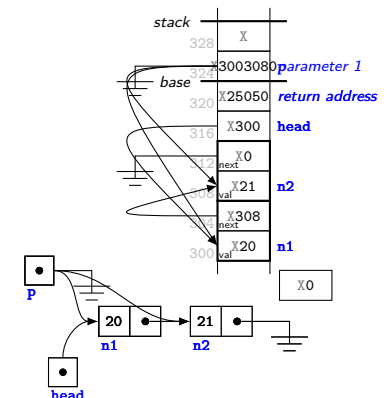
- I exemplet så lagrar vi elementen som ska läggas i listan som lokala variabler, dvs. på **stacken**

```
code/struct-on-stack.c
15 int main(void)
16 {
17     node n1; // automatic allocation on stack
18     node n2;
19     node *head;
20     n2.val = 21;
21     n2.next = NULL;
22     n1.val = 20;
23     n1.next = &n2;
24     head = &n1;
25     print_list(head);
26     return 0;
27 } // automatic cleanup
```

- Allokering och avallokering kommer att ske **automatiskt**

Lista 1: Visualisering

```
1 #include <stdio.h>
2 typedef struct node {
3     int val; // typed payload of fixed size inside struct
4     struct node *next;
5 } node;
6 void print_list(const node *p)
7 {
8     printf(" ");
9     while (p != NULL) {
10        printf("%d ", p->val); // we know the type of val
11        p = p->next;
12    }
13    printf("\n");
14 }
15 int main(void)
16 {
17     node n1; // automatic allocation on stack
18     node n2;
19     node *head;
20     n2.val = 21;
21     n2.next = NULL;
22     n1.val = 20;
23     n1.next = &n2;
24     head = &n1;
25     print_list(head);
26     return 0;
27 } // automatic cleanup
```


(20 21)

- ▶ Att ha noderna på stacken innebär flera begränsningar
  1. Vi har inte kontroll över **minneshanteringen**
    - ▶ Minne reserveras **automatiskt** på stacken när en funktion **startar**
    - ▶ Minne återlämnas **automatiskt** när en funktion **slutar**
  2. Antalet variabler är **statiskt** — vi kan inte allokeras **godtyckligt många**
- ▶ För detta behöver vi **dynamisk minneshantering**
  - ▶ Vi reserverar (**allokerar**) minne när det behövs
  - ▶ Vi lämnar tillbaka (**deallokerar**, **frigör**) minne när vi inte längre behöver det

Dynamisk minneshantering i C

Dynamisk minneshantering i C (1)

- ▶ För att **reservera** minne i C används de inbyggda funktionerna `malloc` och `calloc`:

```
_____ stdlib.h _____  
void *malloc(size_t size);  
void *calloc(size_t nelem, size_t size);
```

- ▶ Bägge returnerar en **pekare** till reserverat minne om OK, annars **NULL**
  - ▶ `malloc` reserverar `size` **bytes** med minne
  - ▶ `calloc` reserverar `nelem` **element** av **storleken** `size` bytes och **initierar** det reserverade minnet till 0
  - ▶ Minnet reserveras på **heapen**
- ▶ Typen **`size_t`** är en heltalstyp stor nog att rymma den största **storleken på ett objekt** i ditt system

Dynamisk minneshantering i C (2)

- ▶ Reservera minne till en heltalsvektor med 10 element:

```
int *v1 = malloc(10 * sizeof(int));  
int *v2 = calloc(10, sizeof(int));  
int *v3 = malloc(10 * sizeof(*v3));  
int *v4 = calloc(10, sizeof(*v4));
```

- ▶ Operatorn **`sizeof`** returnerar storleken på argumentet i **bytes**

- För att återlämna minne i C finns funktionen free

```
void free(void* ptr);
```

- Notera att free behöver bara pekaren, inte storleken på det reserverade minnesblocket
- Varje pekare som returneras från malloc eller calloc måste skickas tillbaka till free
  - Annars får vi en s.k. minnesläcka: Minnet är markerat som reserverat och kommer aldrig att lämnas tillbaka

- En hjälpsam analogi är att tänka på minnesblocken som helium-ballonger
- Pekarna är snören till ballongerna
  - Vi kan ha flera snören till varje ballong
  - Ett snöre kan vara fastknutet i en lokal variabel
  - Vi kan knyta fast ett snöre i en annan variabel, t.ex. en nod
    - Noden måste vara en lokal variabel eller vara fastknuten
- Ballongen måste vara fastknuten i minst en lokal variabel
  - Tappar vi alla snören tappar vi ballongen och då flyger den iväg (minnesläcka)
- Ballongen måste återlämnas innan vi går hem (main avslutas)

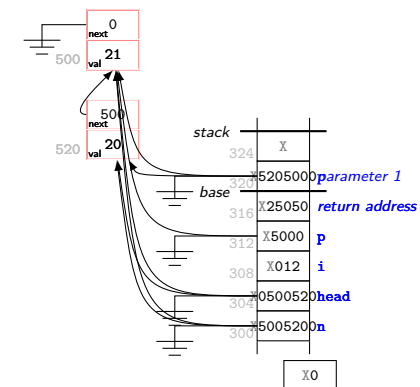
Lista 2: Typad payload, dynamiska noder

- I lista 2 allokeras och avallokeras noderna dynamiskt

```
code/dynamic-struct.c
16 int main(void)
17 {
18     node *n, *head = NULL;
19     for (int i = 0; i < 2; i++) {
20         n = malloc(sizeof(*n));
21         n->val = 21 - i;
22         n->next = head;
23         head = n;
24     }
25     print_list(head);
26     n = head; // Explicit cleanup
27     while (n != NULL) {
28         node *p = n->next;
29         free(n);
30         n = p;
31     }
32     return 0;
33 }
```

Lista 2: Typad payload, dynamiska noder

```
3 typedef struct node {
4     int val; // typed payload of fixed size inside struct
5     struct node *next;
6 } node;
7 void print_list(const node *p)
8 {
9     printf("( ");
10    while (p != NULL) {
11        printf("%d ", p->val); // we know the type of val
12        p = p->next;
13    }
14    printf("\n");
15 }
16 int main(void)
17 {
18     node *n, *head = NULL;
19     for (int i = 0; i < 2; i++) {
20         n = malloc(sizeof(*n));
21         n->val = 21 - i;
22         n->next = head;
23         head = n;
24     }
25     print_list(head);
26     n = head; // Explicit cleanup
27     while (n != NULL) {
28         node *p = n->next;
29         free(n);
30         n = p;
31     }
32     return 0;
33 }
```


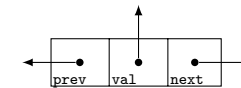
(20 21)

Generiska datatyper i C

- ▶ De första exemplen lagrar **en** variabel av en **bestämd** typ (**int**) i elementen
- ▶ Vill vi ha friheten att lagra **vilken typ som helst** — och vilken **storlek** som helst — kan vi använda **void**-pekare
- ▶ Kodbasen använder följande **struct** i `list.c`:

```
code/list.c
32 struct cell {
33     struct cell *next;
34     struct cell *prev;
35     void *val;
36 };
```

- ▶ Denna **struct** motsvarar en 2-cell, där **värdet** också är en **länk**

void-pekare (1)

- ▶ En **void**-pekare är en pekare utan information om **typen**
  - ▶ En **void**-pekare innehåller bara en **adress**
  - ▶ **Dereferering** av en **void**-pekare är **inte tillåten** (kompilatorfel)
- ▶ Kompilatorn tillåter att man gör tilldelningar mellan **void**-pekare och typade pekare och vice versa

```
int i=4;
int *p=&i;
void *r=p;
int *q=r;
```

- ▶ Vill man vara tydlig kan man använda en s.k. **type cast**

```
int *q=(int *)r;
```

void-pekare (2)

- ▶ Det är vanligt att **void**-pekare används av funktioner som inte **behöver veta** vilken typ som pekaren har
- ▶ En funktion som behöver **tolka** datat måste översätta **void**-pekaren till en **typad pekare**
- ▶ Notera att det finns **inget skydd** i språket mot att adressen tilldelas en pekare av **fel sort**

Hur kodbasen hanterar abstraktion (1)

- Kodbasen utnyttjar två tekniker för att uppnå ett visst mått av **abstraktion**

1. **void**-pekare
2. Pekare till **anonyma struct**-ar

- Header-filen **list.h** **deklarerar** två typer:

- **list** som är en **struct** med okänt innehåll
- **list_pos** som är en pekare till **struct cell**, återigen med okänt innehåll

```
code/list.h
32 // List type.
33 typedef struct list list;
34
35 // List position type.
36 typedef struct cell *list_pos;
```

Hur kodbasen hanterar abstraktion (2)

- Huvudprogrammet inkluderar **list.h**

```
code/list-with-freehandler.c
3 #include <list.h>
```

och kan då använda variabler av typen **list *** och **list_pos (struct cell *)** utan att känna till innehållet i respektive **struct**

```
code/list-with-freehandler.c
19 int main(void)
20 {
21     // Create empty list, hand over responsibility to
22     // deallocate payload using int_kill
23     list *l = list_empty(int_kill);
24     list_pos p = list_first(l);
25     for (int i = 0; i < 2; i++) {
26         int *v = int_create(20 + i);
27         p = list_insert(l, v, p);
28         p = list_next(l, p);
29     }
30     list_print(l, print_int);
31
32
33
34
35
36
37     // Clean up the list, including payload
38     list_kill(l);
39     return 0;
40 }
```

Hur kodbasen hanterar abstraktion (3)

- Kod i **list.c** definierar **innehållet** i **struct**-arna

- Notera att värdet som lagras är av typen **void ***

```
code/list.c
27 /*
28  * The list elements are implemented as two-cells with forward and
29  * backward links and a void * for the value. The list uses two border
30  * cells at the start and end of the list.
31  */
32 struct cell {
33     struct cell *next;
34     struct cell *prev;
35     void *val;
36 };
37
38 struct list {
39     struct cell *head;
40     struct cell *tail;
41     free_function free_func;
42 };
```

- Funktionerna definierade längre ner i **list.c** **känner till** och **kan använda** fälten i **struct**-arna

```
code/list.c
120 list_pos list_next(const list *l, const list_pos p)
121 {
122     return p->next;
123 }
```

Hur kodbasen hanterar abstraktion (4)

- **Insert** vet t.ex. hur den ska **skapa** ett nytt element, sätta dess **värde** och **länka in** det i listan

```
code/list.c
163 list_pos list_insert(list *l, void *v, const list_pos p)
164 {
165     // Allocate memory for a new cell.
166     list_pos e = malloc(sizeof(struct cell));
167
168     // Store the value.
169     e->val = v;
170     // Add links to/from the new cell.
171     e->next = p;
172     e->prev = p->prev;
173     e->prev->next = e;
174     p->prev = e;
175
176     // Return the position of the new cell.
177     return e;
178 }
```

- **Insert** känner dock inte till **vad** som lagras i listan, bara **adressen** till elementet

Hur kodbasen hanterar abstraktion (5)

- ▶ Vi har alltså en sorts **tvåvägs**-abstraktion:
  - ▶ **Listan** känner till hur **listan** och **dess element** är uppbyggda, men inte vilken datatyp som lagras i den
  - ▶ **Huvudprogrammet** känner å andra sidan till **vad som stoppas in** i listan, men inget om hur listan är uppbyggd

```
code/list-with-freehandler.c
9  int *int_create(int v)
10 {
11     int *p = malloc(sizeof(*p)); // allocate payload
12     *p = v; // assign value
13     return p;
14 }

code/list-with-freehandler.c
19 int main(void)
20 {
21     // Create empty list, hand over responsibility to
22     // deallocate payload using int_kill
23     list *l = list_empty(int_kill);
24     list_pos p = list_first(l);
25     for (int i = 0; i < 2; i++) {
26         int *v = int_create(20 + i);
27         p = list_insert(l, v, p);
28         p = list_next(l, p);
29     }
30     list_print(l, print_int);
```

Ansvarsförvirring

Lista 3a och 3b: Ansvarsförvirring (1)

- ▶ Ansvaret för att **lämna tillbaka** minne som allokerats dynamiskt till **listans** komponenter (huvud, 2-celler) ligger hos **listans** funktioner
- ▶ **Vem har ansvar** för att lämna tillbaka minne som allokerats dynamiskt till **payload**?
- ▶ Här finns två alternativ:
  1. Listan **övertar** ansvaret för att återlämna minnet
    - ▶ Återlämningen sker i kod som **tillhör** listan
  2. Ansvaret för att återlämna minnet **behålls** av den del av programmet som **reserverade** minnet
    - ▶ Återlämningen sker i kod som ligger **utanför** listan
- ▶ I kodbasen hanteras detta genom att varje generisk datatyp, t.ex. Stack, Lista, etc., har en s.k. **free_function** kopplad till sig
  - ▶ Tilldelningen av en **free_function** sker vid **konstruktionen** av datatypen och är kopplat till den **instansen** av datatypen
  - ▶ Det betyder att vissa listor kan överta ansvaret medan andra gör det inte

Lista 3a och 3b: Ansvarsförvirring (2)

- ▶ Anropet

```
list *l = list_empty(int_kill);
```

betyder att när ett element **tas bort** från listan så **anropas** funktionen **int_kill** med den lagrade pekaren

- ▶ Det motsvarar fall 1: Att listan **övertar** ansvaret för återlämning av minnet för de lagrade elementvärdena

- ▶ Anropet

```
list *l = list_empty(NULL);
```

betyder att när ett element tas bort från listan så **anropas ingen** funktion med den lagrade pekaren

- ▶ Det motsvarar fall 2: Att listan **inte** övertar ansvaret för återlämning av minnet

Lista 3a och 3b: Ansvarsförvirring (3)

- I Lista 3a så **överlämnar** användaren av listan ansvaret för att avallokera elementvärdena till listan

```

19  code/list-with-freehandler.c
20  {
21  // Create empty list, hand over responsibility to
22  // deallocate payload using int_kill
23  list *l = list_empty(int_kill);
24  list_pos p = list_first(l);
25  for (int i = 0; i < 2; i++) {
26      int *v = int_create(20 + i);
27      p = list_insert(l, v, p);
28      p = list_next(l, p);
29  }
30  list_print(l, print_int);
31
32  // Clean up the list, including payload
33  list_kill(l);
34  return 0;
35  }

```

Niclas Börnin — 5DV149, DoA-C

- I Lista 3b så **behåller** användaren av listan ansvaret för att avallokera elementvärdena

```

19  code/list-no-freehandler.c
20  {
21  // Create empty list, keep responsibility to
22  // deallocate payload
23  list *l = list_empty(NULL);
24  list_pos p = list_first(l);
25  for (int i = 0; i < 2; i++) {
26      int *v = int_create(20 + i);
27      p = list_insert(l, v, p);
28      p = list_next(l, p);
29  }
30  list_print(l, print_int);
31  // Clean up the payloads
32  p = list_first(l);
33  while (!list_pos_is_equal(l, p, list_end(l))) {
34      int *v = list_inspect(l, p);
35      int_kill(v); // free payload
36      p = list_next(l, p);
37  }
38  list_kill(l); // Clean up the list
39  return 0;
40  }

```

F03 — Dynamiskt minne i C

61 / 64

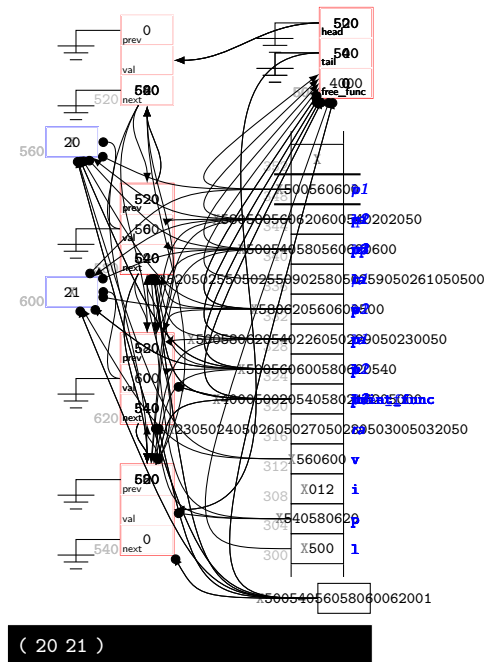
Blank

Lista 3a: Med free_handler

```

9  int *int_create(int v)
10  {
11      int *p = malloc(sizeof(*p)); // allocate payload
12      *p = v; // assign value
13      return p;
14  }
15  void int_kill(void *v)
16  {
17      free(v); // deallocate payload
18  }
19  int main(void)
20  {
21      // Create empty list, hand over responsibility to
22      // deallocate payload using int_kill
23      list *l = list_empty(int_kill);
24      list_pos p = list_first(l);
25      for (int i = 0; i < 2; i++) {
26          int *v = int_create(20 + i);
27          p = list_insert(l, v, p);
28          p = list_next(l, p);
29      }
30      list_print(l, print_int);
31
32      // Clean up the list, including payload
33      list_kill(l);
34      return 0;
35  }

```


Lista 3b: Utan free_handler

```

9  int *int_create(int v)
10  {
11      int *p = malloc(sizeof(*p)); // allocate payload
12      *p = v; // assign value
13      return p;
14  }
15  void int_kill(void *v)
16  {
17      free(v); // deallocate payload
18  }
19  int main(void)
20  {
21      // Create empty list, keep responsibility to
22      // deallocate payload
23      list *l = list_empty(NULL);
24      list_pos p = list_first(l);
25      for (int i = 0; i < 2; i++) {
26          int *v = int_create(20 + i);
27          p = list_insert(l, v, p);
28          p = list_next(l, p);
29      }
30      list_print(l, print_int);
31      // Clean up the payloads
32      p = list_first(l);
33      while (!list_pos_is_equal(l, p, list_end(l))) {
34          int *v = list_inspect(l, p);
35          int_kill(v); // free payload
36          p = list_next(l, p);
37      }
38      list_kill(l); // Clean up the list
39      return 0;
40  }

```

